

Protokollat i faglig voldgift

Fagligt Fælles Forbund
(advokat Evelyn Jørgensen)
mod
DI
for
Responce A/S
(advokat Jette Bøgely)

(vedrørende fortolkningsproblemer i parternes aftalegrundlag)

Den 7. november 2011 afholdtes forhandling i ovennævnte sag med gruppeformand Jan Villadsen, forhandlingssekretær Kim Poder, diplomingeniør HD-O Søren Andersen, og underdirektør Anders Søndergaard Larsen, DI som partsudpegede voldgiftsmedlemmer og undertegnede fhv. retspræsident Niels Waage som formand og opmand.

Indledende bemærkninger

Det fremgår af sagens akter, at redningsvirksomheden Responce A/S med virkning pr. 1. december 2009 vandt licitationen over dele af ambulancekørslen i Region Midtjylland. Forud for opstarten af redningskørslen indmeldte virksomheden sig i DI. Virksomheden blev dermed omfattet af den gældende overenskomst for ambulancekørsel mv. mellem DI og 3F Transport ("Redder-overenskomsten"). 3F-transport havde afgivet konfliktvarsel mod virksomheden forud for dennes indmeldelse i DI, men ved et møde den 15. april 2009 blev der indgået aftale om overenskomstdækning af virksomheden i forbindelse med dennes samtidige indmeldelse i DI. I tilknytning til Redder-overenskomsten aftalte 3F-transport og DI et såkaldt "sideprotokollat" af 15. april 2009, der er sålydende:

"Sideprotokollat

Overenskomst mellem DIO II v/DI og 3F Transport gældende for ambulancekørsel samt liggende sygetransport og arbejde af lignende karakter.

I tilknytning til ovennævnte overenskomst er der mellem nedenstående parter aftalt følgende:

A. Fra arbejdsgiverside oplyste man, at Responce A/S har indmeldt sig i DI og at virksomheden dermed omfattes af ovennævnte overenskomst. Indmeldelsen er betinget af, at der tilvejebringes en lokal aftale om arbejdstidstilrettelæggelse. Indmeldelsen er endvidere betinget af, at der tilvejebringes en lokal aftale om et fast genetillæg for arbejde på lørdage efter kl. 14.00 og på søn- og helligdage samt holddriftsarbejde på hverdage (holddriftstillæg).

B. Fra arbejdstagerside tilkendegav man, at man vil frafalde de afgivne konfliktvarsler, når indmeldelsen i DI er ubetinget.

C. DI og 3F er enige om at aftale, at den daglige/ugentlige hviletid kan nedsættes og det ugentlige fridøgn kan udsættes, så der opnås tilsvarende forhold omkring hviletider og fridøgn, som i dag gælder for anden ambulancekørsel. Aftalen om nedsættelse af hviletid og fridøgn skal primært

sikre, at der fortsat, som i dag, kan arbejdes i op til 24 timer uden hviletiden er sammenhængende og at hviletiden kan nedsættes til 8 timer, samt at hvileperioden kan afholdes hos arbejdsgiveren, d.v.s. at bestemmelserne om at rådighedstjeneste ikke er hviletid, hvis medarbejderen er på arbejdsstedet, ikke gælder på dette område.

D. Parterne er enige om, at der med parternes anbefaling og i fællesskab rettes henvendelse til Direktøren for Arbejdstilsynet med henblik på opnåelse af godkendelse til at fravige arbejdsmiljølovens regler i forbindelse med etableringen af 24-timers beredskabsvagter.”

Samme dag blev der indgået en lokal aftale mellem afdelinger af 3F og Responce A/S, som forudsat i sideprotokollatets afsnit C.

Den 30. november 2009 indgik parterne en aftale om hviletid og fridøgn til "udbygning af Sideprotokollat". I denne aftale, der var betinget af godkendelse af Direktøren for Arbejdstilsynet, blev vilkårene for anvendelse af døgnvagter på de såkaldte lavaktivitetsberedskaber i Galten, Nr. Snede, Hornsyld og Odder nærmere angivet, herunder det antal køreminutter, der må præsteres ud over den normale arbejdstid.

Aftalen af 30. november 2009 blev fremsendt til Arbejdstilsynet på begge parter vegne med anmodning om, at aftalen blev godkendt, hvilket ville indebære, at Arbejdstilsynet meddelte Responce A/S en dispensation fra regler i bekendtgørelsen om hviletid og fridøgn.

Ved brev af 25. januar 2010 meddelte 3F imidlertid Arbejdstilsynet, at man tilbagekaldte sin anbefaling af, at det blev meddelt Responce A/S dispensation fra bekendtgørelsen om hviletid og fridøgn. Brevet indeholder følgende begrundelse for tilbagekaldelsen:

”Vi har nu konstateret, at virksomheden, inden en formel dispensation er givet, har indført en døgnvagt baseret på andre vilkår end det i dispensationsansøgningen aftalte. Herudover er døgnvagten indført andre steder end oprindeligt aftalt.

Der er indført en ordning med andet antal årlige vagtdøgn, hvilket forøger antallet af disponible køreminutter i det enkelte døgn.

Vi er oplyst om, at man ikke respekterer ”fridøgnreglen”, hvilket medfører, at der arbejdes i dette. Ligeledes arbejdes der i flere døgn i træk uden frihed.

Vores lokale afdelinger har uden held forsøgt en dialog med virksomheden.”

Ved klageskrift af 21. september 2010 indklagede LO for 3F Transportgruppen DA for DI for Responce A/S for Arbejdsretten med påstand om, at Responce A/S skulle efterleve gældende overenskomst og betale en efter rettens skøn fastsat bod til 3F (Arbejdsrettens sag AR 2010.710). LO gjorde i klageskriftet gældende, at Responce A/S havde gjort sig skyldigt i et alvorligt overenskomstbrud ved en klar tilsidesættelse af Redder-overenskomsten, herunder lokalaftale om arbejdstid og hviletid/fridøgn af 15. april 2009, i forbindelse med anvendelse af døgnvagter. LO gjorde videre gældende, at virksomheden ud over tilsidesættelse af arbejdsmiljølovens regler for hviletid og fridøgn gjorde sig skyldig i et alvorligt og løbende overenskomstbrud. LO påberåbte sig, at Responce A/S siden 1. december 2009 havde benyttet døgnvagter, der ikke havde det mellem parterne forudsatte og aftalte loft over disponibel tid ud over den normale arbejdstid; eksempelvis

hvor virksomheden havde forhøjet den disponible tid fra de aftalte 150 til 258 minutter. LO henviste ligeledes til, at de mellem parterne indgåede aftaler om anvendelse af døgnvagter på fire lokationer, var betinget af en godkendelse fra Direktøren fra Arbejdstilsynet, som ikke forelå.

I et foreløbigt svarskrift af 20. oktober 2010 påstod DA principalt sagen henvist til fagretlig behandling, eventuelt faglig voldgift, subsidiært frifindelse.

DA nedlagde endvidere selvstændige påstande om, at 3F Transport havde begået brud på sideprotokollatet af 15. april 2009, og at 3F Transport skulle betale bod til DA. DA påberåbte sig herved bl. a., at forbundet uden at orientere DI havde tilbagekaldt sin anbefaling af aftalen af 30. november 2009 om, at der blev meddelt Responce A/S dispensation fra bekendtgørelsen om hviletid.

Ved replik af 2. december 2010 nedlagde LO påstand om, at efterbetalingsspørgsmålet skulle henskydes til sædvanlig fagretlig behandling. Endvidere påstod LO frifindelse for de selvstændige påstande, som DA havde nedlagt i svarskiftet.

Den 17. marts 2011 traf retsformanden i Arbejdsretten følgende afgørelse:

Retsformanden finder ikke at kunne udelukke, at sagen indeholder fortolkningsmæssige tvister af en sådan karakter, at disse spørgsmål bør afklares ved faglig voldgift og bestemmer derfor, at sagens fortolkningsproblemer henvises til faglig voldgift, og at sagen udsættes herpå uden frist.

Den faglige voldgiftsbehandling blev indledt med et klageskrift af 1. august 2011 fra 3F, der indeholder sålydende påstande:

”DI skal anerkende, at hverken Redderoverenskomsten mellem DI og Fagligt Fælles Forbund, eller Aftale om hviletid og fridøgn af 30. november 2009, hjemler adgang for Responce A/S til at fravige de heri aftalte vagtformer for døgnvagt (maksimalt 103 døgnvagter med maksimalt gennemsnitligt 150 disponible minutter ud over den normale arbejdstid), eller til at udvide til andre lokaliteter end de udtrykkeligt aftalte, uden aftale med Fagligt Fælles Forbund eller dets lokalafdelinger.

DI for Responce A/S skal anerkende, at Lokalaftale om arbejdstid af 15. april 2009, ikke skal forstås således, at Responce A/S har adgang til at fravige de heri aftalte vagtformer for døgnvagt (maksimalt 103 døgnvagter med maksimalt gennemsnitligt 150 disponible minutter ud over den normale arbejdstid), eller til at udvide til andre lokaliteter end de udtrykkeligt aftalte, uden aftale med Fagligt Fælles Forbund eller dets lokalafdelinger”.

I et svarskrift af 14. oktober 2011 tog DI bekræftende til genmæle over for disse påstande og nedlagde følgende selvstændige påstande:

3F skal anerkende, at

(1) de indgåede aftaler og overensstemmelserne omkring forståelsen af de indgåede aftaler skulle forhandles i det fagretlige system i henhold til gældende overenskomst og

(2) 3F ubetinget i henhold til de indgåede aftaler, herunder særligt sideprotokollatet af 15. april 2009 var forpligtet til at medvirke til, at Responce A/S kunne opnå tilsvarende forhold omkring hviletid og fridøgn, som på det tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel, og at

(3) 3F derfor brød de indgående aftaler ved ensidigt at meddele Direktøren for Arbejdstilsynet, at forbundet trak sin støtte til ansøgning af 30. november 2009 tilbage.

I replik af 24. oktober 2011 påstod 3F principalt afvisning af, subsidiært frifindelse for de af DI nedlagte påstande.

Forhandlingerne i voldgiftsretten

Der var enighed mellem parterne om, at de fortolkningsproblemer, der var omfattet af klagerens påstand i klageskriftet af 1. august 2011 i voldgiftssagen, kunne anses som afklaret, efter at indklagede havde taget bekræftende til genmæle over for påstandene.

Klagerens påstand om afvisning af de 3 selvstændige påstande, der var indeholdt i indklagedes svarskrift, forhandlede.

Med hensyn til påstand 1 erklærede klager, at man var enig i, at de indgåede aftaler og overensstemmelserne omkring forståelsen af de indgåede aftaler skulle forhandles i det fagretlige system i henhold til gældende overenskomst, hvorefter indklagede frafaldt voldgiftsrettens afgørelse herom.

Med hensyn til påstand 3 tilkendegav opmanden, at han ikke fandt, at det var voldgiftsrettens opgave at tage stilling til, om 3F havde brudt de indgåede aftaler. Herefter frafaldt indklagede denne påstand.

Efter en drøftelse af indklagedes påstand 2, herunder om denne påstand skulle forstås som vedrørende fortolkning af eller brud på de indgåede aftaler, erklærede indklagede, at man fastholdt sit ønske om, at voldgiftsretten skulle tage stilling til denne påstand. Efter opmandens tilkendegivelse bestemte voldgiftsretten herefter, at man ville realitetsbehandle indklagedes påstand 2.

Indklagedes påstand 2 blev herefter sat under forhandling.

Der blev afgivet forklaringer af afdelingsformand Peter Bæk, 3F, chefkonsulent Ove Lundt, DI og direktør Michael Sørensen, Responce A/S.

Sagen procederedes.

Opmandens tilkendegivelse

Efter de partsudpegede voldgiftsmedlemmers votering fremkom opmanden med følgende

t i l k e n d e g i v e l s e :

Indledningsvis bemærkes, at Arbejdsretten har udsat den ved Arbejdsretten verserende sag med henblik på, at sagens fortolkningsproblemer skal afklares ved faglig voldgift. Det fremgår ikke nærmere af Arbejdsrettens afgørelse, hvilke fortolkningsproblemer der sigtes til, og det må derfor være op til parterne hver især gennem deres påstande og sagsfremstilling nærmere at redegøre for, hvad de anser for sagens fortolkningsproblemer.

Som det fremgår ovenfor, har klageren gennem sine påstande givet udtryk for, hvad klageren anser for sagens fortolkningsproblemer, og hvorledes disse fortolkningsproblemer skal løses, og indklagede DI for Responce A/S har taget bekræftende til genmæle over for disse påstande. Dermed må disse fortolkningsproblemer anses som afklarede, hvilket parterne som ovenfor nævnt også er enige om.

Indklagede nedlagde for sit vedkommende tre påstande for voldgiftsretten. Som det fremgår ovenfor, har indklagede under forhandlingerne i voldgiftsretten frafaldet to af påstandene, således at der for voldgiftsretten alene tilbagestår at tage stilling til den resterende påstand, der går ud på, at 3F ubetinget i henhold til de indgåede aftaler, herunder særligt sideprotokollatet af 15. april 2009 var forpligtet til at medvirke til, at Responce A/S kunne opnå tilsvarende forhold omkring hviletid og fridøgn, som på det tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel.

Herom bemærker opmanden, at det udtrykkeligt fremgår af ordlyden af sideprotokollatets punkt C, at DI og 3F har aftalt, – og at 3F dermed har forpligtet sig til – at indgå aftaler om, at den daglige/ugentlige hviletid kan nedsættes og det ugentlige fridøgn kan udsættes, så der opnås tilsvarende forhold omkring hviletider og fridøgn, som på det pågældende tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel. Det fremgår af sagens oplysninger og af forklaringerne for voldgiftsretten, at sådanne aftaler forudsætter en godkendelse fra Arbejdstilsynet, og det fremgår udtrykkeligt af sideprotokollatets pkt. D, at parterne var enige om, at der med parternes anbefaling og i fællesskab skulle rettes henvendelse til Arbejdstilsynet med henblik på opnåelse af en sådan godkendelse. Der er under forklaringerne for voldgiftsretten intet oplyst om, at det skulle have været 3Fs hensigt ikke at forpligte sig, som det fremgår af sideprotokollatets ordlyd, og noget sådant er da heller ikke gjort gældende fra 3Fs side under voldgiftsbehandlingen. Sideprotokollatet må herefter utvivlsomt forstås således, 3F var forpligtet til at medvirke til, at Responce A/S kunne opnå tilsvarende forhold omkring hviletid og fridøgn, som på det pågældende tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel. Det må også lægges til grund, at det var særdeles afgørende for Responce A/S, at man kunne opnå sådanne forhold, og at dette har stået 3F klart.

Nu har indklagede påstået, at 3F har været *ubetinget* forpligtet til at medvirke til, at Responce A/S kunne få tilsvarende forhold omkring hviletid og fridøgn, som på det tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel. Opmanden forstår dette således, at der ønskes kendelse for, at 3F var bundet af sideprotokollatets bestemmelser, uanset hvorledes Responce A/S selv optrådte, herunder eventuelt uanset om Responce A/S begik brud på de forpligtelser, som sideprotokollatet pålagde virksomheden.

Hertil bemærker opmanden, at sideprotokollatet og de øvrige aftaler, der foreligger mellem parterne, er kollektive overenskomster. Det er fast antaget i kollektiv arbejdsretlig teori og praksis, at det almindelige kontraktsretlige princip, hvorefter en part har adgang til at holde sin egen ydelse tilbage, evt. hæve kontrakten, hvis modparten misligholder denne, underkastes væsentlige begrænsninger, når det drejer sig om kollektive overenskomster. Det må således antages, at en part, der finder sig udsat for overenskomstbrud, skal forsøge at bringe overenskomstbruddet til ophør ved

sædvanlige fagretlige skridt (indbringelse af sagen for Arbejdsretten eller faglig voldgift), frem for selv at undlade at opfylde sine forpligtelser for ad den vej at få modparten til at overholde overenskomsten, jf. f. eks. Ole Hasselbalch Den Danske Arbejdsret, bind III (2009) s. 2465 ff. Kun hvis der er tale om et væsentligt overenskomstbrud fra modpartens side, og det på forhånd er udelukket, at sædvanlige fagretlige skridt er eller vil vise sig at være uden virkning på modpartens overenskomstbrud, kan det være retmæssigt for en part at undlade at opfylde sine forpligtelser i henhold til den kollektive overenskomst. Hverken sideprotokollatet eller de øvrige aftaler ses at indeholde forbehold eller andet, der giver grundlag for fravige dette kollektivarbejdsretlige udgangspunkt i nærværende sag. Det må endvidere efter opmandens opfattelse være den part, der undlader at opfylde sine forpligtelser i henhold til en kollektiv overenskomst for at få modparten til at overholde sine forpligtelser i henhold til overenskomsten, der har bevisbyrden for, at hans overenskomstbrud har været berettiget.

Efter det således anførte finder opmanden ikke at kunne statuere, at 3F i den foreliggende sag har været *ubetinget* forpligtet til at overholde de forpligtelser, som man har påtaget sig i henhold til sideprotokollatet af 15. april 2009, men opmanden vil i en evt. kendelse fastslå, at 3F efter sideprotokollatet har været forpligtet til medvirke til, at Responce A/S kunne opnå tilsvarende forhold omkring hviletid og fridøgn, som på det pågældende tidspunkt var gældende for anden ambulancekørsel, medmindre Responce A/S for sit vedkommende har gjort sig skyldig i en væsentlig misligholdelse af sideprotokollatet eller det øvrige aftalegrundlag, og 3F kan godtgøre, at det således foreliggende overenskomstbrud ikke ville kunne være bragt til ophør gennem iværksættelse af sædvanlige fagretlige skridt.

De partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten afsluttede herefter sagen forligsmæssigt i overensstemmelse med opmandens tilkendegivelse og aftalte, at denne i skriftlig form parterne imellem skal tillægges virkning som en kendelse, jf. lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter § 28, stk. 4.

Roskilde, den 16. november 2011

Niels Waage